

# PTUJSKI LIST

## Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30.—  
 za pol leta . . . . . 15.—  
 za četrt leta . . . . . 7.50  
 za 1 mesec . . . . . 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravištvo je v  
 Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem  
 rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 45

Ptuj, 7. novembra 1920

II. letnik

# TOMBOLA

 v prid C. in M. družbi 

se vrši dne 7. novembra 1920 ob 14. uri  
 (2. uri popoldne)

ob lepem vremenu na Florjanskem trgu, ob slabem vremenu v Društvenem domu.

### 29. oktober.

V petek, 29. oktobra smo vdrugeč proslavili oni znameniti dan, ko se je razsula prejšnja Avstrija ter so na njenih tleh vzrastle nove države. Slovesno so proslavili dan osloboditve Čehi doma v svoji samostojni državi, pa tudi drugod, koder prebivajo zavedni Čehi in zastopniki njihove države. Tudi po Sloveniji smo se spominjali tega dne. Šole, državni uradi in vojaštvo, pa tudi cerkev z ljudstvom se je morala spomniti tega zgodovinskega dne.

Sila navdušenja je privrela pred dvema letoma iz prsi narodnega prebivalstva. Začutili smo nekako nezavestno, da je nastopila za nas nova doba. Po težkih dneh, ki smo jih preživljali od začetka vojske dalje, smo se takrat prvič krepko oddahnili. Prevzelo nas je pričakovanje, da prihajajo boljši časi, da se bliža boljša bodočnost.

Naglo so minevali časi prvega navdušenja. Treba je bilo začeti delati. Z resnim delom je bilo treba preskrbeti, da postavimo našo državo na trdna tla. V notranjosti jo je bilo treba urediti, proti zunanjim sovražnikom jo je bilo treba zavarovati. Letili so se naši delavci dela, a čim dalje so delali, tem bolj so spoznavali težave, ktere je bilo treba premagati, da se ustvari močna država. Čim bolj se je delalo, tem bolj so se kopicile težave.

Te težave niti do danes po dveh letih niso premagane. Narobe, kdor bi sodil po občenem ljudskem mnenju, bi moral celo trditi, da so naše razmere danes mnogo na slabšem, nego so bile pred dvema letoma.

Pred dvema letoma smo bili polni navdušenja, polni pričakovanja. Sedaj pa so ljudje že izgubili svoje navdušenje, njihova pričakovanja so se izpremenila več ali manj v strah, da pride kaj hudega. Umljiv in na-

raven je ta preobrat v mišljenju brzosodnega ljudstva. Zakaj vsi tisti veliki upi, ki so nas navdajali prve hipe, se niso uresničili, ker se niso mogli uresničiti tako naglo. Svetovna vojska je rodila po vsej Evropi razmere, ki se ne dajo hitro uravnati. Le počasi se morejo zaceliti rane, ki nam jih je vsekala svetovna vojska. A rane, če so tudi hude, niso nezaceljive. Treba je le pri tem potrpežljivosti, vztrajnosti in zaupanja do onih, ki nam rane lečijo. Kdor pa hoče na svojo pest kar čez noč, ne brigajoč se za zdravnika, ozdraviti rane, bo kmalu uvidel, da je njegovo zdravljenje napačno, rane mesto da bi se boljšale bodo le še hujše in hujše.

To razdrapanost, samovoljno zdravljenje, brezsmotno poskušanje vidimo dobro pri naših razmerah. Vse se giblje in vre, vsak gleda le za se, za druge se veliko ne briga, nektre politične stranke hočejo javne razmere urediti le po svojih strankarskih koristih, ki pa so večkrat take, da očito škodijo veliki večini prebivalstva.

Kaj naj torej storimo v sedanjih zmedenih razmerah? Resnici pogledjmo v oči! Ne dajmo se varati praznemu pričakovanju, ne udajajmo se lepim sanjam, a istotako ne izgublajmo poguma, ne obupavajmo nad bodočnostjo, ne udajajmo se lahkomišljenemu malodušju! Storimo vsak svojo dolžnost v ožjem krogu, delajmo za se, a delajmo tako, da s tem ne škodimo drugim! Pred očmi nam bodi naša nova kraljevina, njene koristi!

Če bomo tako ravnali, bo vsak 29. oktober vedno veselejši praznik, dokler ne postane le veselo spominjanje na dan, ko se nam je začelo novo življenje.

### Zbor zaupnikov JDS štajerskega okrožja.

Dne 28. oktobra so se zbrali v Celju v

Narodnem domu zaupniki JDS za štajersko-prekmursko volilno okrožje. Dospeli so zaupniki vseh krajevnih in okrožnih organizacij in zastopniki iz vsega okrožja, da določijo svoj program in kandidate za ustavotvorno skupščino. Obširno je govoril o političnih razmerah minister Kukovec. Rekel je med drugim:

Kot trezna stranka se ne smemo umakniti demagogiji. Razvila se je velika agitacija proti narodni skupnosti, da celo za plebiscit na našem ozemlju, ne da bi se pomislilo, da je naš zunanji položaj takšen, da se nam lahko v hipu poruši vse. Slovenski del demokratske stranke je tekom zadnjih dveh let opravil ogromno delo za konsolidiranje naše države. Pripravlja uredba, s katero se ukine Surni delavnik za malega obrtnika. Meseca novembra dobe invalidi izplačane penzije za 9 mesecev nazaj, ki jim gredo po naredbi ki jo je meseca februarja sklenila demokratska vlada, pa jo je finančni minister Protič-Koroščeve vlade ustavil. Dr. Kukovec se je posrečilo sedaj dobiti za izplačilo penzij invalidom 30 milijonov dinarjev. Brez dvoma je velike važnosti, da je naša država ostala ohranjena pred velikimi prekucijami in stankami v tisti dobi, ko so takšni dogodki pretresali in še potresajo sosedne države. To je pripisovati dejstvu, da je bilo ministrstvo za socialno politiko v rokah onih, katerim je delavstvo zaupalo kljub poskusom hujskanja. Ali se smemo z ozirom na vse to slovenski demokrati umakniti? Govornik bi za svojo osebo to rad storil, toda dolžnost nas kliče vse.

### Prihodnji mesci bodo merodajni

za našo državo in slovenski demokrati moramo biti pri tem udeleženi. Pripravljajo se zakoni in uredbe najbolj dalekosežnega pomena, na katerih je udeležen vsak pozameznik, vsako gospodarstvo in vsako podjetje. Drugim strankam ne zaupamo in ne pripisujemo bodisi dovolj resnosti, bodisi dovolj

sposobnosti in nekaterim tudi ne dovolj dobre volje za to, da bi ta naša najvažnejša vprašanja reševale ali rešile pravilno. Politik ne postaneš čez noč, ampak šele v resnem delu. Ne demagoška gesla, marveč vsebina kandidatur ima pomen. Treba kandidirati idealne može, ki so od nekdanj in nesebično stali v sredi političnega dela. Klerikalizem mora v Sloveniji postati manjšina. S tega stališča moramo presojevati naše postopanje napram drugim strankam v volilni borbi. Če ostane naša politika resna, bomo dosegli uspehe za vse stanovalce. Naša poštenost in zvestoba do države je najboljša obramba naših mej. Z vsoto silo se moramo upreti neiskrenemu in demagoškemu klicu po taki deželni avtonomiji, kakršno proglašajo klerikalci. Mi ne potrebujemo slovenske province, ki je nikdar ni bilo, pač pa zahtevamo v duhu našega programa ljudsko samoupravo v lastnih upravnih enotah in zahtevamo, da naj celjsko-mariborsko-prekmursko volilno okrožje tvori takšno lastno upravno enoto. (Burno pritrjevanje. Izrazi ogorčenja proti ljubljanski vladi.)

Zaupniki so govor sprejeli z velikim navdušenjem na znanje.

Končno je bila sprejeta sledeča resolucija:

Na volilnem shodu zbrani zaupniki JDS. za mariborsko volilno okrožje se izrekajo za pokrajinske samoupravne edinice, ki se bodo ozirale na gospodarske in geografske enote.

Z ozirom nato odklanjamo z vsoto odločnosti plemensko avtonomijo Slovenije ter zahtevamo pokrajinsko samoupravo z lastnim središčem za štajersko volilno okrožje. Le tako je mogoče, da se bodo tukajšnji gospodarski, socialni in kulturni interesi, ki so začasno prešli v reševanje na pokrajinsko vlado v Ljubljani, pa so se tamkaj zanemarjali, vpoštevali tako kakor odgovarjajo ljudskim potrebam.

### Vzor klerikalnega župana na Kranjskem obsojen.

Kakor je svoj čas v Ljubljani vladal, v prah gazeč vso pravico in vse postave, zloglasni dr. Šušteršič, deželni glavar kranjski in vodja slovenske klerikalne stranke, tako je v Žužemperku na Dolenjskem ga hotel posnemati njegov zvesti pristaš Ivan Vehovec. Tudi ta je hotel v svojem kraju kot župan popolnoma samolastno gospodariti. Gorje onemu, ki bi se upal ustavljati se mu. Porabil je vsa sredstva, da ga uniči. Javno se je pokazalo to pri sodni razpravi, ki se je dokončala te dni pred ljubljanskim sodiščem.

Notar Carli v Žužemperku se namreč ni hotel ukloniti vsem nepostavnostim Vehovečevim. Ker ga Vehovec pred vojsko ni mogel izpodjesti, storil je to ob izbruhu svetovne vojne. Udinjal se je takrat avstrijskemu ovaduškemu sistemu. Notar Carli ni bil vojak in kasneje potrjen v črno vojsko imel pravico, da ga puste doma. Vehovec pa je napel vse moči, da je notarja spravil k vojakom, trdeč celo, da v Žužemperku ni treba notarja. Za svoje sorodnike pa se je seveda pobrigal, da so bili oproščeni vojaške službe. Ovajal je tudi druge svoje nasprotnike in jim tako škodoval. Kričeč je primer občinskega svetovalca Košička. Ta je ležal kot vojak rekonvalescent v neki dunajski bolnišnici, ter prosil, da bi ga poslali domov v nadaljno zdravljenje. A župan Vehovec je to preprečil, češ da mož nima sredstev, čeprav je bil Košiček premožen. Značilno je, kako opisuje prvi sodnik Vehovca: „Videli bomo, da je zasebni obtožitelj (Vehovec) poln zavisti, maščevalnosti, škodoželjnosti, preganjanja, sebičnosti, samopašnosti, ovadustva in še drugih slabih lastnosti, ki jim ne moremo najti označbe. Gorje mu bilo, komur je sreča bila tolikanj nemila, da je padel pri njem v nemilost! Uporabil je najnižkotnejša sredstva, zlorabil je celo svojo poslansko in župansko oblast in dostojanstvo, samo da se je mogel nad svojim osebnim ali

političnim nasprotnikom maščevati in mu škodovati.“

Opravičeno je torej Carli imenoval Vehovca podlega denuncijanta. Vehovec je radi te obdolžitve tožil Carlija. Ta pa je pred sodiščem dokazal opravičenost svoje trditve. Pregreški črne ovaduške duše Vehovečeve in njegove maščevalnosti so bili toliki, da so se poslušalci zgražali in spraševali, je li mogoče, da trpi takega človeka kot svojo oporo stranka, ki se bori za krščansko življenje. Značilno je, da je hotel Vehovec celo pri sodnji prislepariti si za sodnike može, ki bi mu biti naklonjeni. Pa mu je le izpodletelo in nepristranski sodniki so potrdili, da se ni pregrešil notar Carli, ko je denuncijanta Vehovca imenoval denuncijanta.

## Gospodarstvo.

**Trošarina na vino.** Poleg drugih novih davkov je našega kmeta po vinorodnih krajih prav hudo prizadela trošarina na vino, to je dac, ki znaša 32 kron pri hektolitrju vina, ki ga kmet pridela, razen onega, ki se mu pusti prosto, to je na oral vinograda kake 3 vedre in na hektar njiv in travnikov po 50 litrov. Pri tem pa se všteje tudi pridelan jabolčnik, tako da mora plačati kmet, če je tudi jabolčnik pridelal, od vsega vina dac ali trošarino. Mi vemo, da potrebuje država denar in da si mora zato poiskati nove davčne vire. Mi tudi vemo, da ni bilo prej socialno pravično, da je moral kmet, delavec ali kak drug revež, ki si je tuptatam privoščil v gostilni četrtinko vina, piti zadacano vino, medtem ko je pil bogataš, ki si je kupil vina cele sode pri vinogradniku ali pri vinskem trgovcu, nezadacano vino. Zato v principu ne moremo biti proti temu, da bi se tudi onemu vino zadacalo, ki ga kupi večjo množino na enkrat. Zato tudi nima noben pošten in pravičen vinogradnik nič proti temu, če vino proda, da pride dacar in predpiše kupcu dac od kupljenega vina. Vsaj je vinogradnik tudi prej moral od vina dac plačevati, če ga je točil pod vejo. Na vsak način pa smo proti temu, da se vinogradnika sili, da bi moral od vina, ki ga sam pridela in sam doma porabi za svojo družino, posle, delavce i. dr. dac plačevati. Kdor danes pozna razmere na deželi v vinorodnih krajih, ta gotovo prizna, da prosto puščena množina vina vinogradniku nikakor ne zadostuje. Zato tudi odločno protestiramo proti temu, da so oblastva samovoljno določila to količino, ne da bi zaslišala izvedence v tej stvari. Mi odločno protestiramo proti tej krivični odredbi in izjavljamo, da bomo po svojih zastopnikih v novoizvoljenem državnem zboru odločno zahtevali, da se ta kmetu-vinogradniku prizadeta krivica takoj odpravi.

**Olje se podraži.** Iz Dalmacije poročajo, da se je olivno olje za 300 odstotkov podražilo,

**Cena pšenice bo padla.** V Indiji in Avstraliji prično z žetvijo prihodnji mesec. Dovoljeno je, da se sme iz Indije izvoziti 400.000 ton pšenice. Avstralsko žito se spravi na trg meseca decembra. Tudi v Kanadi so pridelali pšenice skoraj 100 milijonov bušelnov več kot lani.

**Trgovina z volno, lanom in kožami je v naši državi prosta.**

**Uvoz luksuznih predmetov je ministerstvo zopet dovolilo, toda plačati bo treba izredno visoko carino.**

**Cene krompirja in mleka na Češkem.** Češkoslovaška vlada je določila cene krompirju z 42 kronami za 100 kg in mleku z 2 kronama za liter. Treba pa je vedeti, da se dobi za 100 kron 166 naših.

**Carinski dohodki.** Od pričetka leta pa do konca meseca septembra se je plačalo v naši državi za uvoženo in izvoženo 233.817.774,79 srebrnih dinarjev carine. Medtem ko so carinski dohodki meseca januarja t. l. znašali 16 in pol milijona srebrnih dinarjev, izkazujejo za september že svoto od 42.584.773 srebrnih dinarjev. Največ carine septembra meseca za uvoženo blago se je plačalo v

beograjskem savskem pristanišču in sicer okroglo 3 milijone srebr. din., najvišjo postavko za izvoz pa izkazuje obmejna carinarnica v donavskem pristaniškem mestu Baji s 3.607.540 srebr. din. Vse druge carinarnice daleko zastajajo za naštetima dvema. Že iz teh postavk se zamore razvideti velikanska važnost vodnih cest za trgovino, posebno v sedanjih časih vsesplošnih železniških kalamitet. V Ljubljani se je plačalo v imenovanem mesecu pri uvozu 767.465 in pri izvozu 185.301 srebr. din. V Mariboru pri uvozu 503.092, pri izvozu pa 1.860.061 srebr. din., v Celju pa 109.598 srebr. din. pri uvozu, na izvoznem blagu pa Celje ne izkazuje nikake postavke.

**Trgovina z železnino na debelo.** Trgovci z železnino na debelo so znižali cene in veljajo danes za vso Jugoslavijo naslednje temeljne cene za najvažnejše blago: železo v palicah 13-70 K za kg, cel vagon postavno jugoslovanska tovarna; železo v palicah v skladišču trgovca za vsako količino K 14-20 kg; žebliji in žice, temeljna cena 16-75 K za kg; železna žica, temeljna cena 16-50 K za kg; črna pločevina, temeljna cena 22 K za kg; pocinjena pločevina, temeljna cena 31 K za kg; konjske podkve 17 K za kg; svinec v kosih 25 K za kg; bodeča žica, pocinjena 25 K za kg; pocinjeni lonci za perilo 40 K za kg; strešna lepenka št. 1 180 K, št. 2 150 K, št. 3 130 K za 10 m<sup>2</sup>. Na tržišču železnine je zavladala stagnacija vsled tega, ker konzument kupuje le najpotrebnejše. V zadnjem času se občuti vedno večji vpliv nemške industrije, ki je začela iztiskati avstrijsko in češko blago. Naša domača železna industrija zamore v nekih vrstah blaga zadostiti celi naši potrebi, treba pa bo zaščitne carine. To blago je zlasti: valjano železo, žebliji, pločevina nad 1 mm, tračnice za ozek tir, ključavničarsko blago, okovi, pocinjena pločevina in lito železo. Naša letna produkcija v tej vrsti blaga se ceni na 500 do 600 milijonov kron ter je iz valutnih razlogov in zaradi znižanja pasivnosti naše trgovinske bilance potrebno, da se zaščiti s prohibitivnimi uvoznimi carinami.

**Splitska zadružna banka** ustanovi v Mariboru (Gosp. ul. 20) podružnico, ki prične poslovati početkom decembra.

**Novo veliko sladkerno tovarno** ustanovi francosko-belgijska finančna skupina v Dubravici blizu Beograda.

**Cene žita na Francoskem.** Bela pšenica prve vrste 100 frankov za 100 kg, oves 70-90 frankov, ječmen 70 frankov, bela moka 120 do 128 frankov za 100 kg. Če je to res in če primerjamo razmerje med krono in frankom, je jasno, da so cene žitu in moki pri nas neprimerno višje. Kje je vzrok?

**Uvoz kapsljev za lovske puške in trakov za pisalne stroje je ministrstvo za finance dovolilo.**

**Povišane takse.** Obenem z naredbo o draginjskih dokladah državnim uslužbencem je izšla naredba o povišanju taks in sicer: 1. za vse pismene rešitve upravnih oblasti od 2 na 5 din.; 2. za pritožbe na državni svet proti rešitvi ali delu katerikoli upravnih oblasti od 5 na 10 din., za pritožbe proti osebam od 3 na 6 din., za pritožbe na državni svet ali kasacijski urad od 5 na 10 din.; 3. pristojbine na vstopnice za gledališča, umetniške koncerte, poučna predavanja, umetniške, poučne in gospodarske razstave, večere in javne vaje gimnastičnih, sokolskih, orlovkih društev se plača taksa 10% od vrednosti vstopnice; za bioskope, šantane, kabarete, zabave, cirkuse, akrobatske, atletske, magijske, spiritistične predstave in panoptike, menažerije, razne druge razstave, panorame, fotoplastike in sploh prireditve, kjer se zbirajo ljudje zaradi zabave in razveseljevanja, se plača taksa 30% od vrednosti vstopnice; 4. vse ostale pristojbine, ki veljajo v omenjenih oblastvih, se poleg zvišanja po dosedaj obstoječih odredbah povišajo za 100%. Vse od 1. novembra 1920.

**Uvoz žganja iz zasedene Dalmacije je dovolilo ministrstvo brez carine. S takimi olajšavami podpiramo le Italijane.**

## Volilno gibanje.

**Lista IDS za mariborski okraj.** Splošni kandidati: Minister dr. Vekoslav Kukovec, Ivan Rebek, Celje, Ivan Prekoršek, Celje, Ivan Ravšl, Brežice, Vilko Weixl, Maribor, Anton Gnus, Ivan Kejžar, Maribor, Jakob Zadržec, Središče, Peter Mravljak, Vuhred, Konrad Elsbacher, Laško, Vek. Spindler, Celje, Josip Sabati, Gornja Polskava, Ivan Kitak, Rogatec, Fran Majdič, Rogaška Slatina. Franc Podbrežnik, Gornji grad. Kvalificirani kandidati: Dr. Gustav Gregorin, dr. Vladimir Srnec, Maribor, dr. Ernest Kalan, Celje, Fran Mravljak, Celje, dr. Ludvik Pivko, Maribor. Namestniki: Fran Voglar, Maribor, dr. Vinko Železnikar, Slovenji Gradec, dr. Tone Gosak, Ptuj, Avgust Reisman, Maribor, dr. Josip Tavčar, Središče.

**Nosilec liste IDS** v štajerskem volilnem okrožju je dr. Vekoslav Kukovec, minister za socialno reformo. Dr. Kukovec se že od mladih let udeležuje političnega delovanja. Polagoma je postal voditelj narodnonapredne stranke na Štajerskem. Njegove zmožnosti, njegova vztrajnost in delavnost priporočajo njega ko malokoga za voditelja demokratske stranke. Njegovo mnogoletno delovanje na gospodarskem in političnem polju je zagotovilo, da so postavili pravega moža za poslanca.

**Dr. Gustav Gregorin** je bil na zaupnem shodu v Celju postavljen za prvega kvalificiranega kandidata. Dr. Gregorin je znan narodni prvoboritelj iz Trsta. Med vojsko je odšel v inozemstvo ter tam neumorno deloval v prid naši novi državi. Pridobil si je s svojim nesebičnim delom že mnogo zaslug za naš narod, zato zasluži, da bi vsi volilci oddali svoj glas njemu, ker bo on tudi v naši narodni skupščini najboljšo branil naše koristi.

**Ivan Rebek**, ključavničar v Celju je na drugem mestu splošne liste JDS. Mož je znan po vsem našem Štajerskem ne samo kot umen in podjeten obrtnik nego tudi kot spretan organizator našega obrtništva. Deloval je v tem smislu že dolgo pred vojsko. Občinstvo ga pozna po njegovih solidnih izdelkih, slovenski obrtniki pa kot svojega voditelja v stanovskih zadevah. Ker je mož že dosedaj pokazal, koliko zmore, smemo opravičeno pričakovati, da bo v še večji meri delal za naše koristi, zlasti na obrtniškem polju, v državni skupščini v Beogradu. Če komu, smejo obrtniki z mirno vestjo Ivanu Rebeku zaupati svoje zadeve.

**Volilna in volilni predsedniki** Ptuj: Sv. Urban: dr. Jenko, sodnik, Ptuj; Sv. Marko: dr. Brumen, odv., Ptuj; Savei: Vmaher, sod. ofic., Ormož; Svetinje: Zemljic, okr. sod., Ormož; Breg: dr. Horvat, odv., Ptuj; Plat: dr. Kolterer, zdrav., Rogatec; Rogoznica: dr. Schreiner, sod. Ptuj; Meretinci: dr. Visenjak, odv., Ptuj; Cirkovce: dr. Šalamun, odv., Ptuj; Vel. nedelja: Potočnik, sod., Ormož; Stoprce: Vidovič, sod. ofic., Ptuj; Žetale: Maček, sod. kanc., Rogatec; Nova Cerkev: Toplak, davč. uprav., Ptuj; Rogatec: Potočnik, sod. svet., Rogatec; Polensak: Alt, sod. kancl., Ptuj; Gradišče: Mikuletič, sod. ofic., Ptuj; Jiršovci: dr. Travner, sod., Ptuj; Ormož: dr. Franc, not., Ormož; Hrastovec: dr. Senčar, odv., Ptuj; Sv. Barbara: dr. Fermevc, odv., Ptuj; Sv. Miklavž: dr. Ban, odv. Ormož; Markla vas: dr. Košan, sod., Ptuj; Kostivnica: dr. Rupnik, odv. kand., Rogatec; Krčevina: Vajda, gim. rav., Ptuj; Sv. Tomaž: dr. Lašič, odv., Ormož; Ptujška gora: Škrabar, not. kand., Ptuj; Dornova: Sovré, gimn. prof., Ptuj; Središče: Koje, davč. nadu., Ormož; Sv. Vid: Košar, davč. ofic., Ptuj; Sv. Lenart: Mesarič, davč. asist., Ormož; Ptuj: dr. Stuhec, okr. sod., Ptuj; Rogaška Slatina: dr. Leščnik, odv., Rogatec; Sv. Andraž: Jerše, davč. upr., Ptuj; Šentjanž: dr. Horvat, odv. kand., Ptuj; Sv. Andraž: Košir, davč. ofic., Ptuj; Sv. Lovrenc na Polju: Golež, sod. ofic. Ptuj.

**Cirkovce.** Ker pravijo, da bodo sedanje volitve važne, sem se tudi jaz začel brigati zanje. Poslušam, kaj pravijo ti, kaj pravijo oni. Zadnjič so nam celo s prižnice v cerkvi brali o volitvah. Mislil sem, da bodo te volitve za to, da našo državo uredimo. Cerkev pri nas je že urejena in pri njenih zadevah drugi nimamo nič govoriti, razen če je treba kaj plačati. Zdaj pa pravijo, da je vera v nevarnosti. Jaz ne morem tega prav razumeti. Saj imamo za ministra ves čas gospoda Korošca, ki je gotovo dober kristjan in ta se bo že znal potegniti za vero, kadar bo treba. Če je res vera v nevarnosti, mi ne gre v glavo, kako da so gospod Korošec rajši minister za železnice, kakor pa za vero, na katero se menda bolj razumejo. Še bolj čudno se mi je zdelo, kako so spomladi za ministra za vero napravili nekega zdravnika tam s Kozjega, ki ni učen za vero kakor gospod Korošec. Meni se zdi, da je svet malo narobe. Vsak se hoče pečati s čim drugim, nego za kar se je izučil.

## Dopisi.



**Shod jugoslovenske demokratske stranke** se vrši v nedeljo dne 14. novembra ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Ptuj. Govorijo: 1. g. dr. Kukovec, minister za socialno skrbstvo o splošnem političnem položaju, posebno o uradniškem vprašanju; 2. g. Rebek, ključavničar v Celju, o obrtniških zadevah; 3. g. dr. Gustav Gregorin, član pariškega komiteja o begunskih zadevah, ter 4. g. dr. Vladimir Srnec, o trgovskem vprašanju. Pričakujemo obilno udeležbo.

**„Novi Pravdi.“** Dopisnik „Nove Pravde“ se izvoli večkrat obregnuti ob naš list. V zadnji številki se mu je zljubilo nas celo imenovati „Zakotni Ptujski list.“ Po našem naziranju je zakoten oni list, ki prinaša zakotne dopise zakotnih piscev in ki živi ob osebnih napadih. V tem pogledu pa „Novi Pravdi“ nočemo slediti, če tudi misli, da uživa slavo svetovnega časnika. Ali ni zakotno, ako razklada dopisnik „Nove Pravde“, koliko mleka porabi ta ali oni član JDS in če pripoveduje svetu, kako je premestila kaka grofica svojega uslužbenca z enega posestva na drugo? Prav zakotno je gotovo tudi, ako trobi v svet, kako ljubico si je izbral ta ali oni častnik. Obžalujemo iskreno „Novo Pravdo“, da mora krmiti svoje naročnike in nenaročnike s tako zakotnimi poročili iz našega mesta. Pri vsem tem pa če zlobno laže, ali pa se ne potruži zvedeti resnico. V Prvi jugoslovanski tovarni za usnje in čevlje na Bregu pri Ptuj je nastopil mesto ravnatelja g. Pitamic, brat vseučilišnega profesorja in poverjenika notranjih zadev v Ljubljani. Nakazalo se mu je stanovanje, katero je imel zasedeno železniški uradnik. Stanovanje obstoji iz 2 sob in kuhinje, dotični uradnik ima pohištvo le v eni sobi in ga sploh ni nikdar v Ptuj. Gerent na Bregu je nakazal g. Pitamicu to stanovanje, ker ni prijavljen nikar drug reflektant. G. ravnatelj je z vso obzirnostjo zasedel le eno sobo in ima še sedaj železniški uradnik v drugi sobi svoje pohištvo. „Nova Pravda“ pa kriči, da se je stanovanje nakazalo nekemu ravnatelju — „judu“, ki se je sem priklatil, in zahteva odstavitve gerenta. Žalostno, da piše slovenski list v tem duhu. Če tudi smo le zakoten tednik, pripuščamo radevolje „Novi Pravdi“ objavo dopisov jednake vsebine. Sicer ji pa tudi lahko postrežemo s priobčevanjem člankov o idealnih razmerah njenih pristašev. Miče nas posebno razpravljati, kaj je bolj koristno, ali se zanimati za tovarne, ali pa za gostilne in kavarne.

**Ples.** Društvo odvetniških in notarskih uradnikov in športni klub „Ptuj“ priredita v soboto, dne 6. novembra v tukajšnjem Društvenem domu ples. Vstop dovoljen le vabljenim in po njih upeljanim gostom. Začetek točno ob 20. uri. Ako bi kateri po pomoti vabila ne dobil, naj oprosti in se kljub temu udeleži prvega večjega plesa, ki ga priredi uradništvo in športni klub. Odbor.

**Mestni kino, Ptuj.** V petek, 5. novembra ob 7. uri, v soboto, 6. novembra ob 7. uri, v nedeljo, 7. novembra ob 6. in ob 8. uri. Največji detektivski slager sezije! Skrajna dramatična napetost! Princezinja iz Urbino. Drama v 5. dejanjih. Predprodaja v petek od 2.—4. ure, v nedeljo od 11.—12. ure. Ne zamudite krasne predstave! Mladini pod 16 leti je obisk prepovedan! Za obilni obisk se najudaneje priporoča ravnatelj mestnega kina Mihael Murko.

**Redek lovski plen.** V soboto 30. oktobra je ustrelil Babosek na otoku pod Orešjem divjega mačka. Je lepa žival, ki tehta 6½ kg. Divjih mačk v naših krajih ni. Žive še po velikih gozdovih na Hrvaškem, Ogerskem, odkoder se je sem zatekel.

**Čudni prizori iz Slovenskih goric.** Pri Sv. Urbanu zatrobili so klerikalci shod, na dan vseh svetih, za katerega se je agitiralo že več nedelj s prižnice. Ljudstva so nagnali skapaj tisoče, ker so trdili, da gre za vero. Ko so pa shod otvorili, volilo je ljudstvo soglasno kmeta Koglerja za predsednika, kateri je dal besedo tukajšnjemu organizatorju samostojnežev Simoniču. Samostojni govornik je ljudstvu razjasnil, da se tukaj sploh ne gre za vero, temveč za že davno potrebno ureditev naše države. Nadalje je samostojnež dokazoval ljudstvu, da ni lepo, da je ta „katoliška stranka“ priredila na dan vseh svetih shod, ker ravno to je dan, katerega naj bi pobožna gospoda molila za duše onih ubogih, katerih trupla so raztrgana po raznih bojiščih. Vsi poslušalci izjavili so se soglasno za „samostojno“ in to na klerikalnem shodu.

**Polensak.** Tukaj so imeli v nedeljo dne 31. oktobra shod samostojneži. Čudno je to, da se ta „samostojna bolezen“ oprime slehernega. Brez vseh ugovorov postavili so se trije krajevni odbori za domače občine in še jeden za sosedno faro Sv. Lovrenc. V naši fari bodo najbrž samo štirje, ki niso samostojneži. Opazovalec.

**Samoumer.** Dne 19. oktobra dopoldan se je obesil v hlevu grajščaka Georgjeviča v Ormožu njegov hlapec Jožef Kralj. Vzrok samoumora je bila dolgotrajna bolezen.

**Sv. Trojica v Halozah.** Zapustil nas je povsod priljubljeni učitelj gosp. Rudolf Predan, ki se je preselil v lepo Rogaško Slatino. Šola pri Novi cerkvi je z njim izgubila vzornega učitelja in vzgojitelja, ljudstvo pa dobrega svetovalca, zaščitnika in družabnika. Želimo mu na njegovem novem mestu mnogo sreče ter mu kličemo „Na svidenje!“ Hvaležni farani.

## Politične vesti.

**Konferenca nasledstvenih držav.** Da ugotove svoje stališče, se pripravljajo nasledstvene države bivše monarhije na skupno gospodarsko konferenco v Bratislavi, kjer bodo sodelovali vseh nasledstvenih držav gospodarski strokovnjaki, ki bodo v prisotnosti zastopnikov Amerike, Francije in Anglije razpravljali o gospodarskem položaju in odločali o svoji bodoči gospodarski politiki.

**Razmere v Rusiji.** Rusija navidezno miruje. S Poljaki je sklenjeno premirje, ki se utegne izpremeniti kmalu v stalen mir. Proti generalu Vranglu pa tudi ne nastopajo. Rdeči armadi primanjkuje za zimsko vojno potrebna oprema. Prehranjevalne razmere pa so naravnost grozne. Ruski narod nima ne hrane, ne kuriva, ne obleke.

**Nemčija se popravlja** iz slabosti, v katero jo je vrgla mirovna pogodba. Napenja vse sile, da se gospodarsko opomore. Politično pa se hoče nasloniti na Rusijo. Vse to seveda antanti, zlasti Francozom ni prav.

**Revizija mirovne pogodbe.** Sadovi francoske imperialistične politike dozorevajo. Že se pojavlja gibanje za revizijo mirovne pogodbe. Vlada je v stiski; časopisi ji svetujejo, naj se resno poprime revizije, dokler je še pravi ugodni čas.

**Rudarska stavka na Angleškem** se je nehala s tem, da so rudarjem zboljšali plače. Stvar pa s tem ni rešena. Zakaj življenjske potrebščine se bodo zopet podražile in to ne samo v Angliji, nego tudi v sosednjih državah, zlasti v Italiji, ktere industrija je skoro izključno navezana na angleški premog.

**Notranja kriza v Italiji.** Tudi Italija se v notranjem nikakor ne more pomiriti. S strahom in grozo gledajo, kako pehata socialistična in nacionalna struja državo bolj in bolj med kamna, ki pretita zmleti apeninsko monarhijo. Kljub temu pa ne odneha od pretiranih zahtev v jadranskem vprašanju.

## Društvene vesti.

**Tombola.** Dne 7. novembra 1920 ob 14. uri (2. uri popoldne) se vrši Velika tombola v prid Ciril- in Metodovi družbi. Nabiralo se je po vseh trgovinah in stanovanjih, ter vsepovsod našlo darežljive roke in dobra srca in zato nabralo se je mnogo lepih in dragocenih daril. Le pogledajte si izložbe z mnogobrojnimi dobitki, kakor: Kompletna oprava za čevlje, podplati, markizet obleka, krasno blago za bluže, karbidne svetilke, sladkor, rezanci, buteljska vina i. t. d. Zato le pridno segajte po kartah, vsaka velja samo 6 K in odbor Vam želi mnogo sreče pri dobitkih.

## Razno.

**Zanimivo statistiko** objavlja zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro. Po tej statistiki je bilo leta 1919 med 995.440 prebivalci področja Zdr. ods. odr. 9824 porok, 22636 porodov, 18356 smrtnih slučajev. Navadni prirastek znaša torej, ako prištejemo še mrtvo rojene (578) 3702. Dobrih 15.6% vseh novorojencev je nezakonskih. Največja umrljivost je bila pri otrocih od 1 do 5 let (4369), od odraslih pa jih je največ umrlo v starosti nad 70 let (4732). Od bolezni, ki so zahtevale največ žrtev, se nahaja na prvem mestu tuberkuloza, ki je ugrabila 2492 življenj, pljučnica pokopala 1276 ljudi, griža 872, španska gripa 649. Od drugih epidemičnih bolezni je omeniti koze (400), trebušni legar (109), pegavica (20). Slučajnih smrtnih nezgod je bilo 474; največ ljudi se je utopilo (103). 74 se jih je ubilo pri padcu, 38 so jih zanečkali vozovi in avtomobil, na železnicah je bilo 21 smrtnih nesreč (10 ljudi od vlakov povoženih, 11 jih je padlo iz vlakov), igranje z granatami je stalo 5 ljudi življenje, 8 jih je ubila strela, 2 pa elektrika. Samomor je izvršilo 111 ljudi. Največ (47) jih je seglo po vrvi, 18 se je utopilo,

18 ustrelilo, 15 zastrupilo, 10 zaklalo, 2 pa sta se sama sežgala. Zločinska roka je povzročila smrt 112 žrtev; 34 jih je bilo ubitih, 36 ustreljenih, 18 zastrupljenih, 10 zabodenih, 10 zadavljenih, 4 roparsko umorjeni.

**Premog se zopet podraži?** Delavci v premogokovnikih zahteva, da se mu plače iznova zvišajo in sicer za 134%. Zadnje zvišanje se je zvršilo meseca junija. Od tistega časa je resnica, da so se cene živlom nekoliko zvišale. Če bi rudarji zahtevali temu primerno zvišanje, bi vsakdo uvidel njihovo opravičenost. Trboveljsko ravnateljstvo trdi, da so dosedanji zaslužki primerni. Tako zasluži premogovni kopač (z ženo in 2 otrokoma) povprečno po 112 K 70 v na dan; kopeči učenci, ki tvorijo 30% vsega delavstva, zaslužijo po 104 K 38 v, težaki (28% delavstva nad 89 K. 70% delavstva ima že danes več ko 90 K na siht. Sedaj pa zahtevajo delavci, da bodi najmanjši zaslužek za delavni dan za samca po 85 K, za delavca z ženo 122 K, za delavca z ženo in 1 otrokom 156 K, z dvema otrokoma 190 K. Ravnateljstvo zatrjuje, da so ti poviški nespremljivi. Premog bi se moral podražiti za 27 K 100 k, ter bi stal 80 K. Ako pa se podraži premog, se bodo podražile tudi vse druge življenjske potrebščine in kmalu bo treba delavcem iznova povišati plačo. Že pri zadnjem podraženju premoga v juliju se je to povdarjalo, kar se je kasneje v resnici zgodilo. Eno povišanje rodi neizogibno drugo. Kam naj to dovede, ako se ne ustavi kmalu? Kaj naj poroče k tem zahtevam naše delavno kmetско ljudstvo. Ako naj bi dobivalo tudi ono za svoje delo na polju in pri gospodarstvu enako odškodnino, bi morale cene poljskim pridelkom neprimerno narasti. Tudi javni nameščenci in državni uradniki ne dobivljajo niti sedaj po zadržem povišanju večjih plač in morajo izhajati.

**Dr. Matija Murko v Pragi.** Na češko vseučilišče v Pragi so pozvali letos za profesorja slovanskih slovstev našega ožjega rojaka dr. Matijo Murka, rojenega v Drsteli. V gimnaziju je začel hoditi v Ptuj, šel na dunajsko vseučilišče, kjer je kasneje tudi začel predavati. Prišel je potem za vseučiliškega profesorja slovanske filologije v Gradec. Od tod so ga pozvali na vseučilišče v Lipskem. Sedaj pa je prišel k našim bratom Čehom, ktere bo med drugim seznanjal z našo jugoslovensko kulturo, ktero prav on odlično pozna.

**Izpraznitev Koroške.** Iz Celovca poročajo: V petek je naša železniška uprava izročila železnice v cono A avstrijski upravi. V nedeljo zjutraj je odšel zadnji vlak iz Vetrin na Jesenice. Večina uradov je že prešla v avstrijske roke in to po posredovanju plebiscitne komisije. Do 6. novembra zapusti plebiscitno ozemlje tudi naše orožništvo in naša politična uprava. Plebiscitna komisija pripravljva razglas, s katerim bo naznanila, da se bosta od 6. novembra dalje obe coni plebiscitnega ozemlja upravljali po običnih avstrijskih zakonih, toda do nadaljnjega pod nad-

zorstvom plebiscitne komisije. — Dejstvo, da bo plebiscitna komisija še nadalje kontrolirala upravo v plebiscitnem ozemlju, bo naše ljudstvo gotovo z veseljem pozdravilo, ker mu ta kontrola vendarle daje gotova jamstva za njegovo osebno varnost. Radi tega naj si tudi vsak, ki bi se morda hotel izseliti, to poprej dobro premisli.

## Zimske klobuke

nekaj popolnoma novi, na prodaj. —

Naslov pove uprava lista.

## Damski plašč

s kožuhom podložen, se prodaja. — Kje, pove uprava

tega lista.

**Stavbinsko družba Treo & drugi**  
se priporoča.

## Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek za uši v obliki in perilu 10 in 20 K, proti mravljam 10 K, proti ušem pri perutini 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, mazilo proti garjam 12 K. Pošilja po povzetju **Zavod za eksport**

**M. JÜNKER, ZAGREB 112, Petrinjska ulica 3.**

Prva jugoslov. tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptuj

## kupuje svinjske kože

po najvišjih cenah. Sprejmejo se v

tovarni na Bregu, pri usnarju g. Francu Potočniku, Minoritski trg šte. 3 in v trgovini Josipa Piricha, Hrvatski trg.

## Gostilna

se vzame v najem. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na **J. M. hotel „Beograd“ Slovenjgradec.**

## Lokomobila

40—60 HP se kupi. — Cenjene ponudbe na veletrgovino **LUDOVIK KUARIČ, ORMOŽ.** Istotam se prodaja eventualno zamenja **Dieselmotor 35 HP** v zelo dobrem stanu.

Prva jugosl. tovarna za usnje in čevlje na Brega pri Ptuj

## sprejme več učencev

za fino galanterijo. Dečki morajo imeti primerno izobrazbo, če mogoče meščansko šol.

# Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

**Delniška glavnica in rezerve okroglo 95,000.000.—**

**CENTRALA V LJUBLJANI.**

**PODRUŽNICE** v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 $\frac{1}{2}$ % brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3 $\frac{3}{4}$ % čistih.

◇ Daje trgovske in aprovizacijske kredite.  
◇ ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴